NTA, erisused põllumajandustootjale

Tiiu Raia

Keskkonnaministeeriumi
veeosakonna nõunik

KESKKONNAMINISTEERIUM

EL veepoliitika

- **Veepoliitika raamdirektiiv** (2000/60/EÜ) – põhidokument veemajandusliku tegevuse reguleerimiseks ja eesmärkide saavutamiseks
- **eesmärk** – pinna- ja põhjavee hea seisund,
- eesmärgid tuleb saavutada läbi vesikonna majandamise planeerimise

Nitraadidirektiiv (91/676/ EMÜ)

- … reguleerib vee kaitsmist põllumajandusest pärineva nitraadireostuse eest
- riigid määravad oma territooriumil nitraaditundliku(-d) ala(-d), kus vesi on reostunud või reostumisohus ja kus on intensiivne põllumajandustootmine

EL Põllumajanduspoliitika

Uuendatud ühises põllumajanduspoliitikas (ÜPP) ja selle alusel koostatud maaelu arengukavas enam tähelepanu keskkonnale:

- keskkonnasõbraliku tootmise stimuleerimine,
- hea põllumajandustava järgimine
- keskkonnainvesteeringute toetamine
- kohustuslikud põllumajanduse keskkonnaprogrammid

Põllumajandus- ja veepoliitika seosed

- Meetmete kavandamine ja tegevuste ajastamine veemajanduskavade ja maaelu arengukava raames
- Koostegutsemine keskkonnaprobleemide määratlemisel ja lahendamisel

Nitraaditundlikud alad EL-s

- EL15 - 44,9 % territooriumist NTA
- Austria, Taani, Soome, Saksamaa, Iirimaa, Luksemburg, Holland, Malta, Sloveenia, Leedu – 100% territooriumist NTA
- Portugal – 1,2 %, Poola – 2,5%, Eesti 7,7 % maismaapinnast

EESTI ÕIGUSAKTID

- Veeseadus
- Veekaitsenõuded väetise- ja sõnnikuhoidlatele ning siloladustamiskohtadele ja mineraalväetiste, sõnniku ning silomahla kasutamise ja hoidmise nõuded (VV määrus 28.08.2001 nr 288; 27.03.2004 nr 57)
- Pandivere ja Adavere-Põltsamaa nitraaditundliku ala kaitse-eeskiri (21.01. 2003 nr 17)
- Pandivere ja Adavere-Põltsamaa NTA tegevuskava kinnitamine 2004-2008 (VV korraldus 30.04.2004 nr 318-k)

Nitraaditundlik ala Eestis - 3259 km^2

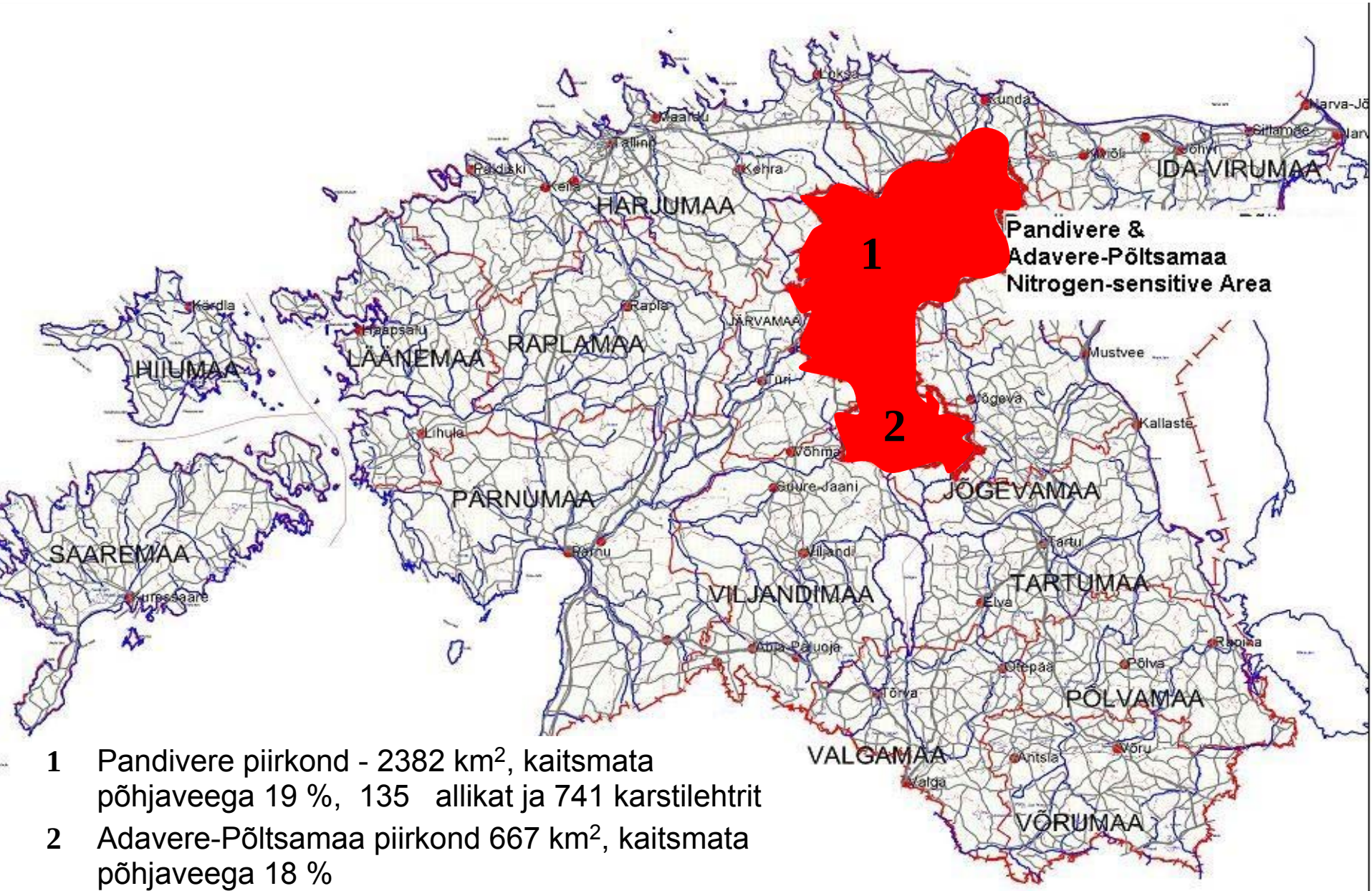

1 Pandivere piirkond - 2382 km^2, kaitsmata põhjaveega 19 %, 135 allikat ja 741 karstilehtrit

2 Adavere-Põltsamaa piirkond 667 km^2, kaitsmata põhjaveega 18 %

Nitraaditundlike alade tegevuskavad (põhilised nõuded väetamisele)

Hea põllumajandustava täitmine on kohustuslik, sh tasakaalustatud väetamine (mineraallämmastik +sõnnikulämmastik ei tohi ületada taimede vajadust).

Lubatud sõnniku laotusnorm ühe hektari kohta on kogus, mis sisaldab 170 kg lämmastikku.

Nitraaditundlike alade tegevuskavad (põhilised nõuded sõnnikuhoidlatele)

- Sõnnikuhoidlate mahutavus peab olema suurem kui on vaja sõnniku hoidmiseks pikima aja kestel, mil sõnniku laotamine on keelatud. EL Komisjoni soovituslikud mahud on Vahemere piirkonnas – vähemalt 4 kuud, põhjapiirkondades 9-11 kuud.
- Eestis on nõutud sõnnikuhoidlate maht 8 kuud, Soomes 12 kuud.

Põllumajanduse mõju pinnaveele

NTA tegevuskavade efektiivsust hinnatakse veeseire alusel.

Üldlämmastik Eesti jõgedes ja vee kvaliteediklassid 2005

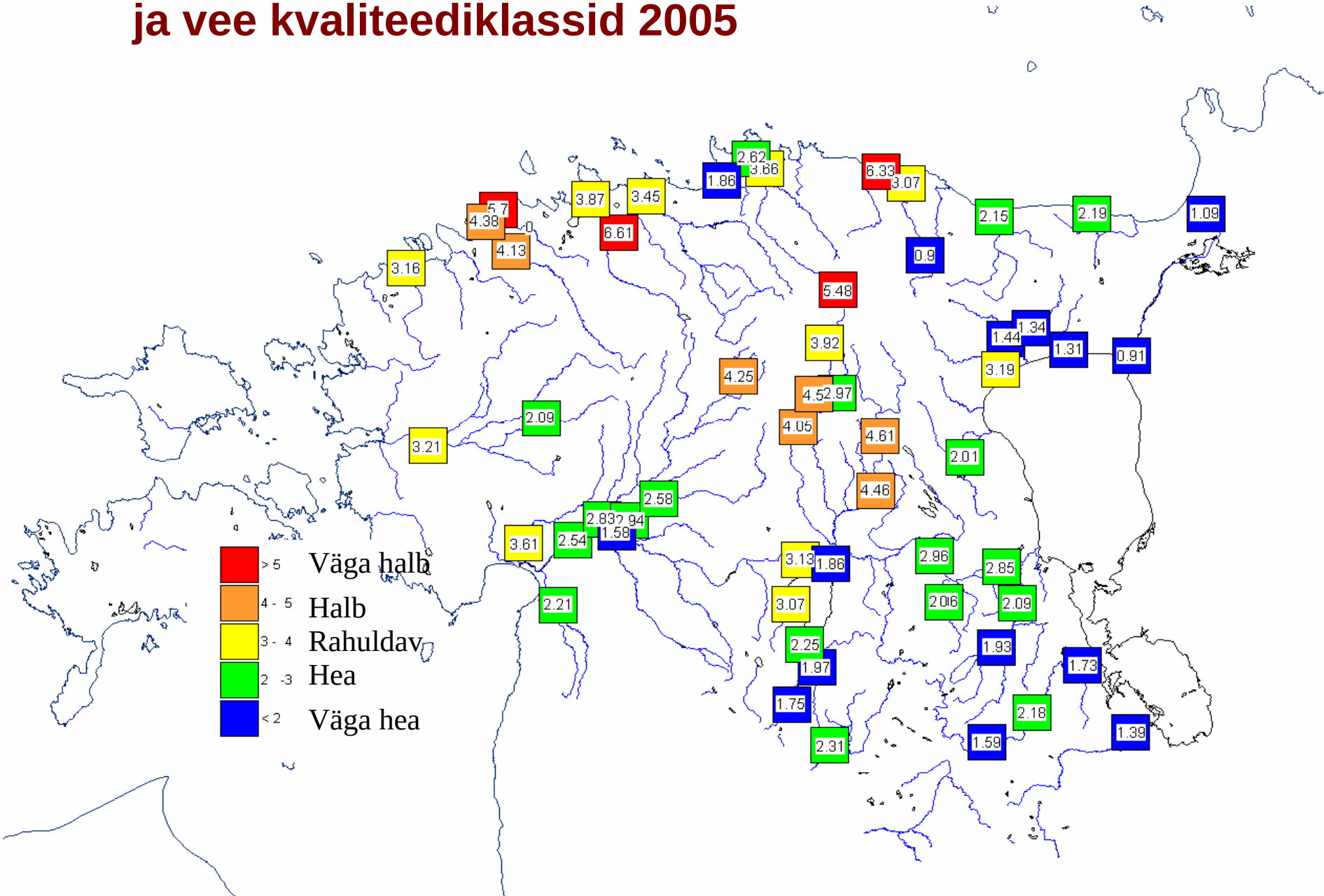

Nitraadi (mg/l) 90% väärtus nitraaditundliku ala seirelävendites 2001-2006.a.

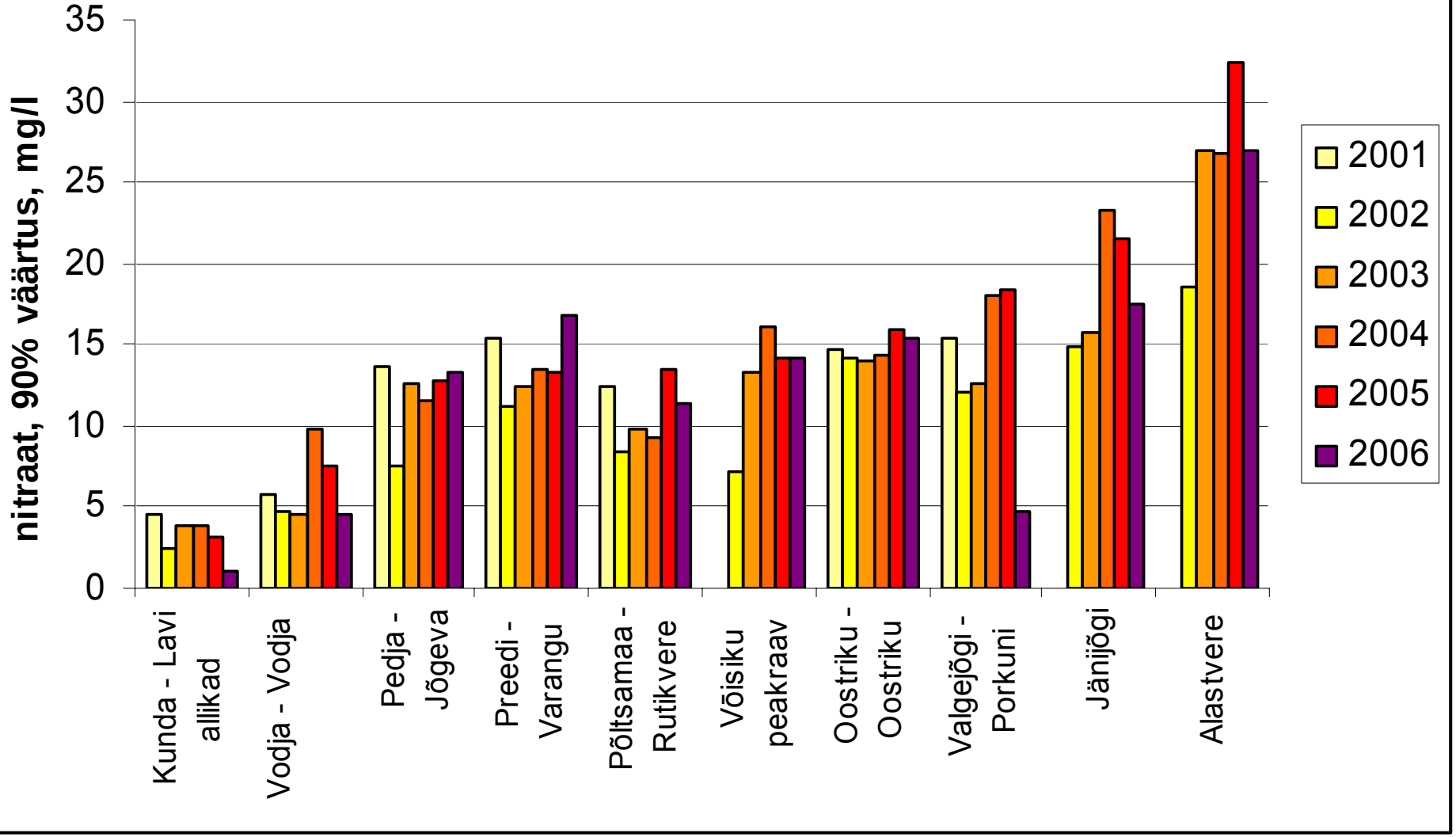

PIIRANGUD PÕLLUMAJANDUSTOOTMISELE I

- Lubatud lämmastiku kogused:
  - 170 kg/ha sõnnikulämmastikku+mineraallämmastikku palju taim vajab, 30 kg/ha mineraalfosforit;
  - NTA-l kokku 170 kg/ha lämmastikku, mineraal-lämmastikku max 140 kg/ha, võib piirata kuni 100 kg/ha,
- Loomkoormus haritavale maale:
  - 2 lü,
  - NTA-l võib piirata 1,5 lü-ni,
- Kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle 10 lü peab olema sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla
- Aunas on lubatud hoida tahesõnnikut mahus, mis ei ületa 1 vegetatsiooniperioodi kasutuskogust.

PIIRANGUD PÕLLUMAJANDUSTOOTMISELE II

- Väetise laotamine pinnale on keelatud haritaval maal, mille kalle on üle 10 %. Kui kalle on 5-10 %, on pinnale väetise laotamine keelatud 1. nov-15. aprillini,
- orgaanilisi ja mineraalväetisi ei tohi laotada 1.dets-31.märtsini või muul ajal, kui maapind on lumega kaetud, külmunud või veega küllastunud,
- NTA-l haritavast maast peab vähemalt 30% olema 1.nov-31.märtsini kaetud taimkattega. Sellest 1/3 võib asendada teravilja-, rapsi- või rüpsipõhu sügisese künniga
- NTA-l võib esitada piiranguid kaitsekohustuse teatisega, mille väljastab kinnisasja valdajale nitraaditundliku ala valitseja /VS eelnõu - kaitse-eeskirja alusel keskkonnateenistuse otsusega/

Meetmed hea veekvaliteedi tagamiseks:

- hea põllumajandustava rakendamine maaviljeluses
- sõnnikumajanduse korrastamine (vajaliku mahuga sõnnikuhoidlate ehitamine, laotustehnika kaasajastamine) kasutades selleks maksimaalselt maaelu arengukava jm toetusi;
- maa-asulate kanalisatsioonirajatiste ehitamise toetamine;
- keskkonnaalase järelevalve tõhustamine ning koostöö Põllumajandusministeeriumi ja Keskkonna-ministeeriumi järelevalveasutuste vahel (Taimetoodangu Inspektsioon, Keskkonnainspektsioon, PRIA). Kontrollitulemuste kohta ühise andmebaasi loomine.

Tänan!